

Suomen historian käännekohtia

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

Suuri rakennemuutos

Suomi suuntaa länteen

Ahtisaaresta Haloseen

Opettajan omat muistiinpanot

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

- 1982 valitsijamiesvaalissa SDP:n Mauno Koivisto valittiin presidentiksi ensimmäisellä kierroksella
- Koivisto nimitti vuonna 1987 kokoomuksen ja SDP:n sinipunahallituksen, jonka johtoon tuli kokoomuksen Harri Holkeri
- Suomen pankki vapautti pääomamarkkinat 1987, joten pankit ja yritykset saivat rajoituksetta ottaa lainaa ulkomailta
- maahan syntyi investointiaalto, joka synnytti riskejä suosivan kasinotalouden

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

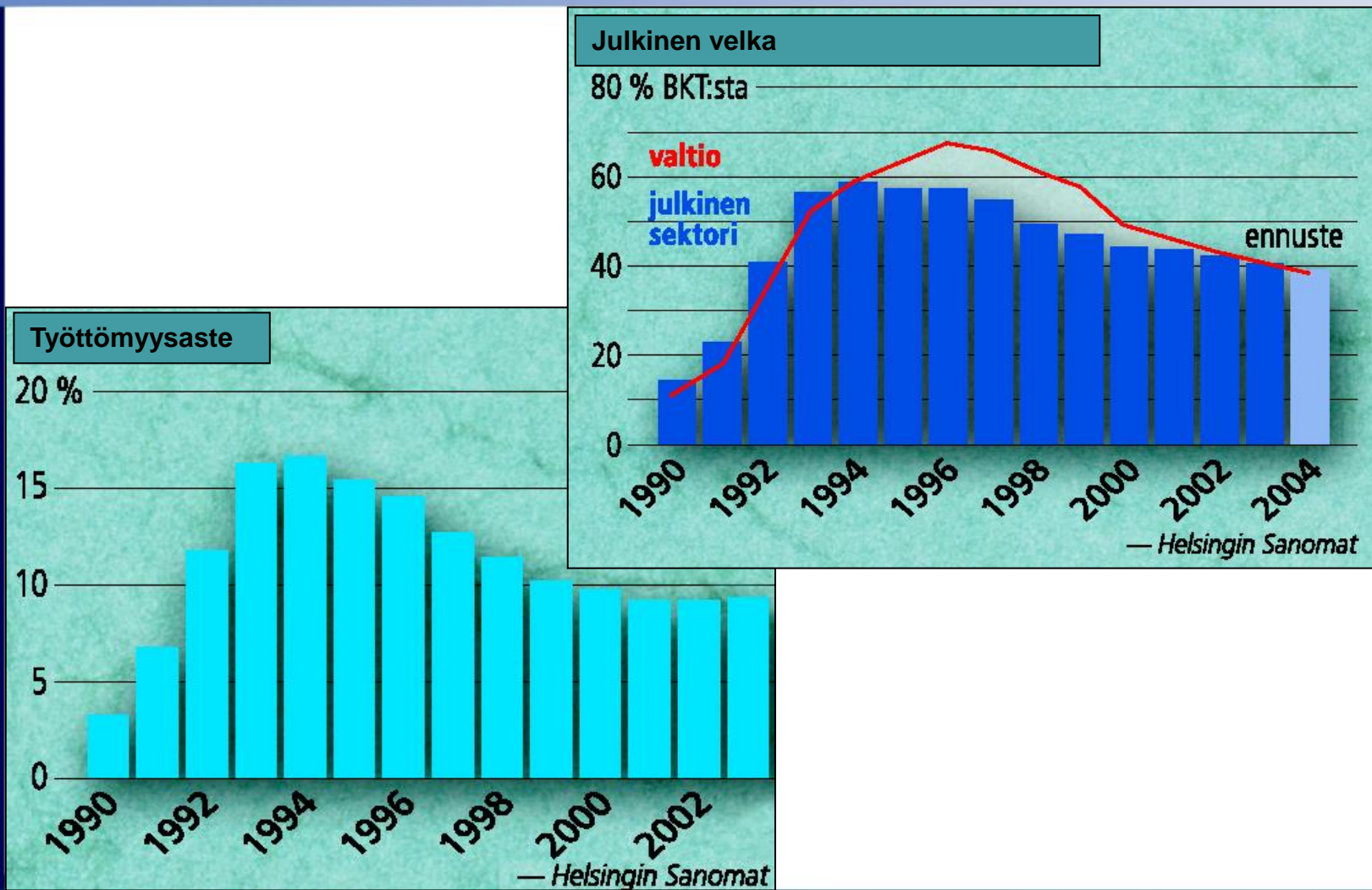
Kasinotaloudesta pankkikriisiin

- hallitus hillitsi ylikuumentunutta taloutta vahvan markan politiikalla revalvoiden markan maaliskuussa 1989
- Suomi oli 1989 OECD-maiden kallein maa
- syksyllä 1990 viennin romahtaminen korkean palkkatason ohessa aikaansai yritysten kannattamattomuuden ja konkurssiaallon
- idän kauppapysähtyminen Neuvostoliiton hajoamisprosessissa 1991 ja Suomi sukelsi kolmeksi vuodeksi syvään lamaan

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

- 1991 keskustan vaalivoiton jälkeen maahan muodostettiin Esko Ahon porvarihallitus
- markan ulkoisen arvon heilahtelut poistettiin sitomalla markka EU:n laskennalliseen rahayksikköön
- talousvaikeudet heijastuivat ylivelkaantumisena ja kahden asunnon loukkuina

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Kasinotaloudesta pankkikriisiin

- pankkien ajaututtua vaikeuksiin SYP ja KOP sulautuivat Merita-pankiksi ja SKOP ajautui Suomen Pankin haltuun
- valtion vakuusrahasto tuki pankkeja yli 50 miljardilla markalla
- talouden vakauttamiseksi hallitus päästi markan kellumaan ja alkoi leikata valtion menoja
- hallitus sai säästölakinsa läpi kun eduskunta luopui määräenemmistövaatimuksesta lakien säätämisessä

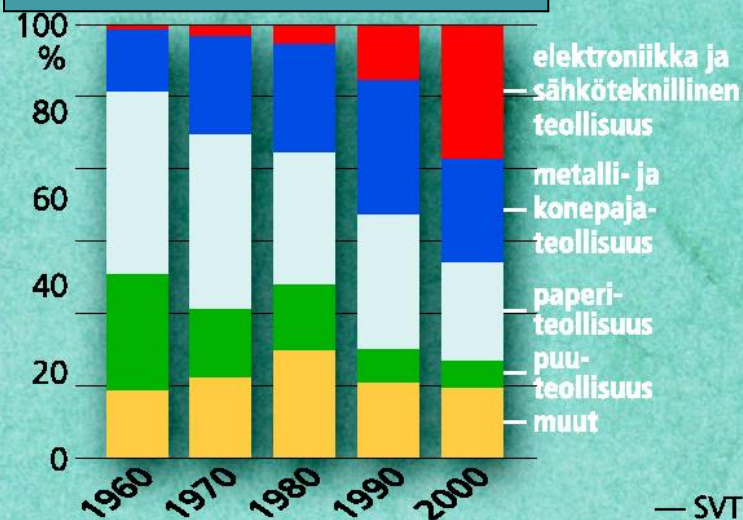
Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Suuri rakennemuutos

- 1994 viennin vetämisestä huolimatta Suomessa oli edelleen yli puoli miljoonaa työtöntä ja suuri valtionvelka
- 1992 aloitetut jäsenyysneuvottelut EU:n kanssa saatiin päätökseen 1994 ja kansanäänestyksessä Euroopan Unioniin liittymisen puolesta äänesti 57% äänestäneistä
- Martti Ahtisaari valittiin presidentiksi suoralla kansanvaalilla 1994

Suomen vienti 1960–2000

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Suuri rakennemuutos

- 1995 eduskuntavaaleissa SDP sai vaalivoiton, alkoi sateenkaarihallitusyhteistyö Paavo Lipposen johdolla
- talouden kasvattamiseksi hallitus aloitti yhteistyön työmarkkinajärjestöjen kanssa saaden aikaan maltillisia palkkaratkaisuja verohelpotuksia vastaan

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Suuri rakennemuutos

- talouden kasvusta huolimatta työllisyys ei palannut lamaa edeltävälle tasolle
- uudet työpaikat syntyivät informaatioteknologian pariin ja keskittyivät suuriin kaupunkeihin
- 1990-luvulla maa- ja metsätaloudesta katosi 90 000 työpaikkaa

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Suuri rakennemuutos

- säästöjen vuoksi valtio ja kunnat vähensivät henkilöstöään
- ulkomaista pääomaa virtasi suomeen muuttaen suuryritysten omistajarakennetta
- valtio alkoi myydä yritystensä osakkeita ja vuonna 2002 valtio omisti enää 16 yhtiötä

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Suomi suuntaa länteen

- keväällä 1989 Suomi liittyi Euroopan neuvostoon ja liittyi Ety-seurantakokouksissa puolueettomien ja liittoutumattomien maiden ryhmittymään
- lokakuussa 1989 Gorbatšov tunnusti Suomen puolueettomuuden
- 21.9.1990 presidentti Koivisto tulkitsi Pariisin rauhansopimuksen ehdot asevoimien rajoituksista vanhentuneiksi

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Suomi suuntaa länteen

- Neuvostoliiton hajottua Suomi totesi YYA-sopimuksen rauenneeksi
- puolueettomuuden tilalle otettiin käyttöön käsite Suomesta liittoutumattoma maana
- kesäkuussa Suomi suostui Naton perustaman NACC:n tarkkailijaksi ja vuonna 1994 Naton rauhankumppaniksi
- 2002 lähtien Suomi on osallistunut EU:n yhteisiin kriisinhallintajoukkoihin

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Ahtisaaresta Haloseen

- SDP:n Tarja Halonen valittiin Ahtisaaren jälkeen ensimmäiseksi naispresidentiksi
- Halonen on korostanut vähemmistöjen asemaa ja globalisaation muitakin kuin taloudellisia puolia
- uusi perustuslaki vuonna 2000 vähensi presidentin sisä- ja ulkopoliittisia valtaoikeuksia ja vahvensi parlamentarismia

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Ahtisaaresta Haloseen

- Suomen pankki sulautettiin Euroopan keskuspankkijärjestelmään 1998 ja eurot syrjäyttivät markan vuonna 2002
- uuden vuosituhanen alussa Suomesta oli tullut Euroopan johtava tietoyhteiskunta matkapuhelimien ja Internet-liittymien määrällä mitattuna

Talous ja ulkosuhteet uusille urille

Ahtisaaresta Haloseen

- vuoden 2006 presidentin vaaleissa Tarja Halonen valittiin jatkamaan presidenttinä
- suuria kysymyksiä hänen toisen kautensa aikana ovat Suomen suhde Natoon sekä Euroopan Unionin perustuslakikysymys
- taloudessa askarruttavaksi tekijäksi on noussut globalisaation myötä ”kiinailmiö”

Ulos

Opettajan omat muistiinpanot